

Številka zadeve: U-II-2/15

Datum odločbe: 3. 12. 2015

Področje: Referendum, Naknadni zakonodajni referendum

Izrek: Sklep Državnega zbora o zavrnitvi razpisa zakonodajnega referenduma o Zakonu o dopolnitvi Zakona o obrambi (EPA 822-VII) z dne 4. 11. 2015 (Uradni list RS, št. 83/15) ni v neskladju z Ustavo.

Dodatno: Državni zbor navaja, da je cilj nujnega ukrepa obvladovanje množičnih migracij. S tem sta povezani nujna potreba po zagotavljanju varnosti v državi in tudi zagotavljanje oskrbe pri množičnih migracijah. Namen ukrepa je torej varnostne in humanitarne narave. Državni zbor meni, da je zakonski ukrep primeren ukrep, ker je z njim mogoče doseči cilj, ki ga zakon zasleduje. Sredstva, ki so lahko uporabljena, po presoji Državnega zbora niso prekomerna, s tem pa je zagotovljena sorazmernost v ožjem pomenu. Ukrep je po njegovem mnenju tako skladen z načeli pravne države (2. člen Ustave). Državni zbor zaključuje, da vloga pobudnice referenduma ni utemeljena, saj ZObr-E pomeni nujni ukrep na področju varnosti, o katerem referendumu v skladu s prvo alinejo drugega odstavka 90. člena Ustave ni dopustno razpisati.

Odločitev: Število glasov za: 9

SAMO ZA: Predsednik mag. Miroslav Mozetič ter sodnice in sodniki dr. Mitja Deisinger, dr. Dunja Jadek Pensa, mag. Marta Klampfer, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Ernest Petrič, Jasna Pogačar, dr. Jadranka Sovdat in Jan Zobec

POVZETEK ZADEVE:

Pobudnica referenduma navaja, da so z ZObr-E pripadniki Slovenske vojske dobili nova, izjemna in civilno represivna pooblastila pri širšem varovanju državne meje. Meni, da je vloga oboroženih obrambnih sil zaradi možnih zlorab vojske za poseganja v človekove pravice in temeljne svoboščine posameznikov tako pomembna in občutljiva, da se mora njeno zakonsko urejanje v demokratični in pravni državi še posebej strogo gibati v ustavno začrtanih okvirih. Navaja, da že četrti odstavek 37. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju ZObr) ni v skladu z ustavno določeno funkcijo vojske, ker določa možnost, da lahko vojska sodeluje s policijo pri širšem varovanju državne meje v notranjosti državnega ozemlja, pri čemer pripadniki Slovenske vojske nimajo policijskih pooblastil. Opozarja, da je po 124. členu Ustave ustavna funkcije Slovenske vojske obramba nedotakljivosti in celovitosti državnega ozemlja, kar naj bi brez vsakega dvoma pomenilo obrambo državnega ozemlja pred zunanjim napadalcem. Po mnenju pobudnice referenduma 124. člen Ustave ne obsega varovanja državne meje pred nezakonitim prehajanjem civilistov (posameznikov ali množic), ki so begunci in drugi migranti. Slednje je v pristojnosti policije in ne vojske. Pobudnica referenduma meni, da iz poročil Sveta za nacionalno varnost in pristojnih služb ne izhaja, da bi se zaradi tega, ker begunci prehajajo državno mejo, povečalo število kaznivih dejanj na ozemlju Republike Slovenije, z izjemo nezakonitih prehodov "zelene meje", v kar pa naj bi bili begunci prisiljeni.

Ustavno sodišče glede na navedene okoliščine ne dvomi o razumnosti ocene Državnega zbora, po kateri se uporaba ukrepov, ki jih omogoča ZObr-E, lahko že v kratkem izkaže za nujno za zagotovitev varnosti. Take ocene pobudnica referenduma s svojimi splošnimi navedbami o nasprotnem tudi ni izpodbila. Brez ustrezne zakonske podlage teh nujnih ukrepov ne bi bilo mogoče izvesti. Zato je ZObr-E zakon o nujnih ukrepih za zagotovitev varnosti. O uveljavitvi takšnega zakona po prvi alineji drugega odstavka 90. člena Ustave referendum ni dopusten. Zato je Ustavno sodišče ugotovilo, da izpodbijani sklep Državnega zbora ni v neskladju z Ustavo.

EKONOMSKA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe			nerazporej eno		

DRUŽBENA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	nerazporejeno				

AVTORITARNA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	PS				S
ZA: vsi ostali				1	1

Sodba:

Pozicija sodbe je 5. Ustavno sodišče namreč v celoti pritrdi mnenju DZ (zakonodajalca). Ustavno sodišče namreč odloči, da sklep državnega zbora o zavrnitvi razpisa zakonodajnega referendumu o Zakonu o dopolnitvi Zakona o obrambi z dne 4.11.2015 ni v neskladju z ustavo.

Tudi že drugi odstavek 90. člena Ustave natančno določa primere nedopustnosti referendumu, in sicer referendumu ni dopustno razpisati: – o zakonih o nujnih ukrepih za zagotovitev obrambe države, varnosti ali odprave posledic naravnih nesreč, za kar je šlo v tem primeru. Z izpodbijanim sklepom je Državni zbor zavrnil razpis referendumu o uveljavitvi ZObr-E, ker naj bi šlo za zakon o nujnih ukrepih za zagotovitev varnosti v smislu prve alineje drugega odstavka 90. člena Ustave. S tem je US poseglo v svobodo posameznikov, da zahtevajo razpis referendumu. Prepoved referendumu je poseg v individualno človekovo pravico v imenu zagotavljanja reda. US je v odločbi dalo prednost ohranjanju stabilnosti in avtoritarnosti obstoječega pravnega reda pred pravico posameznikov do referendumu.

Protisodba: Protisodba bi bila pozicija 1, kjer bi US zaščitilo pravice posameznikov do referendumu s tem, da bi ugodilo pobudnici in razveljavilo izpodbijani sklep Državnega. S tem bi potrdilo pobudnično zatrjevanje, da je ZObr-E kot ukrep, ki naslavlja humanitarno krizo, nesorazmeren odziv na dejansko stanje in v neskladju s 124. členom Ustave.

MEDNARODNA PRAVNA VPETOST (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno-NC)		
Odločitev in sodniki ZA	1	Odločba se ne sklicuje na mednarodno/tuje pravo ali sodno prakso

Če je bilo mnenje DZ drugačno od mnenja vlade oz. če je mnenje podalo samo DZ:

NAKLONJENOST DZ (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno - NC)		
Odločitev in sodniki ZA	4	Odloči tako, kot sledi iz mnenja DZ z vsebinsko podobno utemeljitvijo.